

Analýza vplyvov na životné prostredie

5.1 Ktoré zložky životného prostredia (najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy) budú predkladaným materiálom ovplyvnené a aký bude ich vplyv?

Predkladaný materiál má pozitívny vplyv na životné prostredie.

Hlavným cieľom Národného programu znižovania emisií je dosiahnuť národné záväzky znižovania emisií vyplývajúce zo smernice (EÚ) 2016/2284. Tieto záväzky sú ustanovené v dvoch medzných úrovniach: na rok 2020 a rok 2030. Cieľová hodnota na rok 2030 predstavuje zníženie emisií SO₂ o 82 %, NO_x o 50 %, NMVOC o 32 %, NH₃ o 30 % a PM_{2,5} o 49 % oproti roku 2005.

Zníženie emisií vyššie uvedených látok má cieľ znížiť zdravotné dôsledky znečisteného ovzdušia o 50 % do roku 2030 a priblížiť sa tým dosiahnutiu úrovne kvality ovzdušia, ktorá nemá výrazný negatívny vplyv na ľudské zdravie a životné prostredie a nepredstavuje pre ne riziko.

Slovensko v súčasnosti čelí procesu infringementu zo strany EÚ, za nedodržanie limitných hodnôt určujúcich dobrú kvalitu ovzdušia podľa smernice 2008/50/ES. Predpokladá sa, že prijatie navrhovaných opatrení výrazne pozitívne ovplyvní kvalitu ovzdušia na celom území SR.

Emisie oxidu siričitého (SO₂), oxidov dusíka (NO_x), nemetánových prchavých organických zlúčenín (NMVOC), amoniaku (NH₃) a jemných prachových častíc (PM_{2,5}) majú priamy negatívny vplyv na všetky zložky životného prostredia.

Okrem toho znečisťujúce látky reagujú aj priamo v ovzduší za vzniku sekundárnych aerosólov. Najčastejšie ide o sírany a dusičnany. Amoniak z poľnohospodárskej činnosti sa podieľa na tvorbe sekundárnych tuhých častíc v ovzduší a prispieva k znečisteniu okolitých miest časticami PM_{2,5} až do 50%.

Emisie VOC a NO_x sú známe prekurzory troposférického ozónu. Ich znížovanie výrazne prispeje zníženiu výskytu ozónových epizód, ktoré vedú k poškodeniu vegetácie najmä lesov troposférickým ozónom.

Amoniak obsiahnutý v dažďovej vode vplyvom mikrobiálneho rozkladu spôsobuje znižovanie pH pôdy, čím sa podieľa na acidifikácii avšak jeho najvyšší vplyv sa prejavuje v eutrofizácii. Nemenej závažný vplyv majú emisie amoniaku na vodné ekosystémy, kde sú príčinou nadmerného prísunu dusíka vo vode. Neprimeraný rast vodnej vegetácie narušuje zásobu kyslíka vo. Napríklad obsah amoniaku 0,2 mg/l pôsobí na ryby už jedovato.

Ukladanie amoniaku je v lesoch dva až tri krát väčšie než vo voľnej prírode. Pre rastliny nie je amoniak v nižších koncentráciách škodlivý, naopak, prijatý cez list môže byť pre niektoré rastliny zdrojom dusíka. Pokiaľ je však emisná hranica vo vzduchu prekročená môže dôjsť k poškodeniu vegetácie.

Niektoré znečisťujúce látky napr. častice čierneho uhlíka (black carbon) alebo ozón sú klasifikované ako „krátko žijúce klimatické producenty“ (SLCF). Tieto látky majú vysoký potenciál globálneho otepľovania avšak oveľa kratšiu životnosť v atmosfére ako CO₂ (stovky rokov). Preto opatreniami na zníženie jemných tuhých častíc zo spaľovania tuhých palív ako aj znížením emisií prekurzorov ozónu (VOC a NO_x) môžeme rýchlejšie a výraznejšie prispieť k zmierneniu rastu priemerných teplôt na Zemi.

5.2 Bude mať predkladaný materiál vplyv na chránené územia a ak áno, aký?

Vzhľadom na popísané účinky emisií uvedených znečisťujúcich látok, je predpoklad, že predkladaný materiál bude mať pozitívny vplyv na životné prostredie na celom území Slovenskej republiky vrátane území vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia.

Redukciou emisií SO₂, NO_x, NH₃ sa znížia negatívne vplyvy na ekosystémy, ako sú acidifikácia, eutrofizácia, poškodenie prízemným ozónom, čo prispeje k stabilite ekosystémov, vrátane chránených území.

Celkové výrazné zníženie emisného zaťaženia a zlepšenie kvality ovzdušia bude mať pozitívny vplyv na biodiverzitu.

5.3 Bude mať predkladaný materiál vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice? (ktoré zložky a ako budú najviac ovplyvnené)?

Cezhraničný prenos zohráva v závislosti od prevládajúceho prúdenia vzduchu svoju úlohu či už prenosom znečistenia ovzdušia na územie SR, tak aj z územia Slovenska na územie iných krajín.

Znížením emisií vybraných znečisťujúcich látok sa výrazne obmedzí diaľkový prenos (vrátane cezhraničného prenosu) znečisťujúcich látok, čím sa prispeje k zníženiu pozad'ových koncentrácií znečisťujúcich látok v ovzduší a tým k zlepšeniu kvality ovzdušia.

5.4 Aké opatrenia budú prijaté na zmiernenie negatívneho vplyvu na životné prostredie?

Predpokladané vplyvy Národného programu znižovania emisií sú výrazne pozitívne na životné prostredie.